



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – **вул. 5 Грудня**
пропонована назва – **вул. Конституції**

Історична назва: *пров. IV-й Кунашівський (перша назва)*; сучасну назву ймовірно отримала в міжвоєнний період (але не раніше 5 грудня 1936 р.).

Утворилася ймовірно в XVIII ст. як одне з відгалужень від радіального виїзду з Ніжина поза його аграрним передмістям Мигалівка в напрямку с. Кунашівка – *вул. Кунашівської*, з назвою якого пов'язана назва даного урбаноніма.

Нині названа як увіковічення *Конституції СРСР ухваленої 5 грудня 1936 р. (т.зв. Сталінської конституції)*, яка декларативно фіксувала крім загальних прав і свобод (на працю, відпочинок, свободи зібрань, слова тощо) державний устрій у цілому збудованого соціалізму з плановою економічною системою, колгоспно-кооперативною та державною формами власності, а також комуністична партія як «керівне ядро» держави. До прийняття нової конституції (т.зв. Брежнєвської) у 1977 р. 5 грудня святкувалося як державне свято.

Пропонується не змінюючи загалом ідею увіковічення в назві урбаноніму практики конституційного процесу змістити акцент з безпосередньої прив'язки до неіснуючого на сьогодні суспільно-політичного явища до загальносвітової ідеї *конституціалізму* як основи демократичного устрою, в т.ч. України, основа законодавства якої базується на положеннях *Конституції України*, схваленої 28 червня 1996 р. і дата прийняття якої є щорічним державним святом.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. 9 Січня*
пропонована назва – *вул. Багратіоні*

Історична назва: *вул. Павленка (перша назва)*; сучасна назва з 1938 р.

Утворилася ймовірно в другій половині XIX ст. між аграрним передмістям Овдіївка Вознесенська та Ветхоріздвяним (Красноострівським) Георгіївським монастирем, що розташовувався на західній околиці Ніжина. Назва походить від прізвища *Павленко*, носій якого ймовірно був або першим мешканцем вулиці, або носії якого становили помітну частину населення цієї частини Ніжина, сформувавши в подальшому більш-менш щільно заселений «куток» із мешканців, що перебували в близькій і віддаленій кривній спорідненості, частина з яких успадкувала по чоловічій лінії вказане прізвище.

Нині названа як увіковічення подій Кривавої неділі – початку Першої російської революції, що розпочалася з розстрілу *5 грудня 1905 р.* мирної ходи до імператорського палацу здебільшого робітників у Санкт-Петербурзі, з петицією, де містилися прохання щодо конституційних змін у державі.

Пропонується присвоїти нову назву на честь відомої грузинської родини державних, військових, громадських діячів і науковців *Багратіоні*, представники якої залишили помітний слід у світовій історії, науці та культурі. Безпосередньо у Ніжині у 1783 р. був похований (на цвинтарі згаданого монастиря, могила не збереглася) *Іван (Іоанне) Вахуштийович Багратіоні* (†1781) – російський воєначальник, генерал-поручик, кавалер ордену св. Георгія IV-го класу, онук останнього грузинського царя Вахтанга IV Багратіоні, старший син грузинського видавця й ученого, засновника сучасної грузинської історіографії та історичної географії В.В. Багратіоні (ім'ям останнього нині названо Інститут географії АН Грузії).

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. 15 Вересня*
пропонована назва – *вул. Визволення*

Історична назва: *вул. 1-га Каталейвська (перша назва)*; сучасну назву отримала в післявоєнний час.

Утворилася ймовірно наприкінці XIX – на початку XX ст. на території аграрного передмістя Овдіївка Вознесенська. Одна з двох паралельних вулиць названих на честь *Каталей Василя Васильовича (1817–1877)* – генерала російської армії, учасника російсько-турецької війни 1877–1878 рр.; загинув під час облоги Плевни в Болгарії (1877 р.); навчався в Ніжинському фізико-математичному ліцеї (навчальний заклад-наступник реорганізованої Ніжинської гімназії вищих наук) у 1832–1840 рр.; народився у с. Плоске, що неподалік від Ніжина.

Нині названа на честь визволення Ніжина від військ вермахту й закінчення дворічної німецької окупації міста в ході II Світової війни, що відбулося *15 вересня 1943 р.*; дана дата на сьогодні щорічно святкується в Ніжині офіційно як День міста.

Оскільки повернення історичної назви недоцільне з точки зору уникнення існування нумерованих однакових назв, а також з огляду на пропозицію повернути ім'я В.В. Каталей іншій вулиці Ніжина, пропонується не змінюючи загалом ідею увіковічення в назві урбаноніму історичної події змістити акцент із дати історичної події до загального визначення явища *визволення* Ніжина від іноземної окупації.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. 30 років Перемоги*
пропонована назва – *вул. Перемоги*

Історичні назви відсутні, дана назва є першою; сучасну назву отримала в 1975 р.

Утворилася на початку 1970-х років. Трасована на західній околиці міста, на території між історичними урочищами Гнилице та Ветхе.

Названа на честь 30-ї річниці *перемоги* СРСР у складі антигітлерівської коаліції над країнами нацистського блоку в II Світовій війні.

Пропонується не змінюючи загалом ідею увіковічення в назві урбаноніму історичної події змістити акцент із річниці ювілею історичної події до загального визначення явища *перемоги* над країнами нацистського блоку в II Світовій війні, відзначаючи внесок при цьому українського народу, в т.ч. мешканців Ніжина.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – **вул. 40 років ВЛКСМ**
пропонована назва – **вул. Обжарівська**

Історичні назви відсутні, дана назва є першою; сучасну назву отримала в післявоєнний час (не раніше 1958 р.).

Утворилася ймовірно після перекриття старої Київської дороги у 1950-х роках території новозаснованої військової частини між історичним мікрорайоном Бабичівка та залишками Іоанно-Милостивого кладовища на Обжарівщині.

Названа на честь 40-ї річниці створення *Всесоюзної ленінської комуністичної спілки молоді (ВЛКСМ)* – загальнодержавної політичної молодіжної організації комуністичного спрямування, молодіжно-юнацької ланки в структурі ієрархії політичної організації в СРСР.

Пропонується присвоїти історичну назву, яка відображає особливості містобудівного розвитку Ніжина, відображає топографічні відмінності, де розташована вулиця – історичний мікрорайон **Обжарівщина**, назва якого закріпилася за переказами як фіксація пожеж – наслідків нападів татар на південні околиці Ніжина у XVII–XVIII ст.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. Гайдара*
пропонована назва – *вул. Ізраїля Хайтовича*

Історичні назви відсутні, дана назва є першою; сучасну назву отримала в післявоєнний час. Утворилася в другій половині ХХ ст. Трасована на території околиць історичного мікрорайону Ковалівки (північної).

Нині названа на честь *Гайдара (Голікова) Аркадій Петровича* (1904-1941) – російсько-радянського письменника; учасника подій 1918–1920 рр. громадянської війни на території України; учасника подій II Світової війни; загинув у одному з боїв на території України; похований у Каневі; з Ніжином безпосередньо не пов'язаний.

Пропонується присвоїти нову назву на честь *Хайтовича Ізраїля Лейбовича* (1909–1943) – уродженця Чернігова, радянського військового, командира 215-го танкового полку 43-ї механізованої бригади 2-го механізованого корпусу під командуванням генерал-лейтенанта танкових військ І.П. Корчагіна, який першим із-поміж радянських військ 15 вересня 1943 р. увійшов до звільненого від військ вермахту Ніжина; загинув за кілька днів після звільнення Ніжина під час бомбардування поблизу с. Черняхівка; похований перед будівлею Ніжинського технікуму сільського господарства, де тоді розміщувався госпіталь; наприкінці вересня 1943 р. за наказом І.П. Корчагіна над могилою як надгробок було встановлено радянський легкий танк Т-70.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. Єсипенка*
пропонована назва – *вул. Війтівська*

Історичні назви відсутні, дана назва є першою; сучасну назву отримала в післявоєнний час. Утворилася в другій половині ХХ ст. Трасована на території історичного урочища Війтівщина.

Нині названа на честь *Єсипенка Ніла Трохимовича* (1890–1957) – російського революціонера; учасника збройного перевороту у Петрограді, здійсненого більшовиками у жовтні 1917 р.; одного з організаторів червоногвардійських і партизанських загонів на Ніжинщині в 1918–1919 рр., одного з ініціаторів створення комуни “Червоні партизани” у 1921 р. на східній околиці Ніжина.

Пропонується присвоїти історичну назву, яка відображає особливості містобудівного розвитку Ніжина, відображає топографічні відмінності, де розташована вулиця – історичне урочище *Війтівщина* – рангового володіння (сінокосу) ніжинських війтів XVII–XVIII ст., назва якого пов'язана з існуванням упродовж цього часу в Ніжині інституту війтівства – виборних керівників органів міського самоврядування (магістрату), заснованого на магдебурзькому праві у містах Речі Посполитої та Гетьманської України.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. Калініна*
пропонована назва – *вул. Гетьмана Мазени*

Історичні назви відсутні, дана назва є першою; сучасну назву отримала в післявоєнний час. Утворилася в другій половині ХХ ст. Трасована на території північної околиці історичного мікрорайону Магерки.

Нині названа на честь *Калініна Михайла Івановича* (1875–1946) – радянського партійного та державного діяча; після смерті Я.М.Свердлова з 1919 р. був головою ВЦВК РРФСР, з 1922 р. – голова ЦВК СРСР (т.зв. “всесоюзний староста”); під час подій 1918–1920 рр. громадянської війни керував агітпоїздом “Октябрьская революция”, що займався агітаційною та пропагандистською роботою на фронтах, у т.ч. й на території України; голова Президії Верховної Ради СРСР у 1938–1946 рр.; з Ніжином безпосередньо не пов'язаний.

Пропонується присвоїти нову назву на честь *Мазени Івана Степановича* (1639–1709) – українського політичного, державного і військового діяча, мецената; *гетьмана* Війська Запорізького (офіційна назва української гетьманської держави в 1648–1783 рр.); неодноразово бував у Ніжині, зокрема у свого небожа – ніжинського полковника І. Обідовського; законодавчо підтримував розвиток міста (через гетьманські універсали й привілеї Ніжину й окремим представникам і категоріям мешканців міста); в 1702–1708 рр. брав дольову участь у спорудженні Благовіщенського собору майбутнього чоловічого монастиря в історичному центрі Ніжина.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. Комінтерна*
пропонована назва – *вул. Вадима Доброліжжа*

Даних про історичні назви немає, ймовірно дана назва є першою; сучасна назва з 1938 р. Утворилася в другій половині XIX ст. на території історичного мікрорайону Овдіївка Вознесенська.

Нині названа як увіковічення *Комуністичного інтернаціоналу (Третій інтернаціонал)* – міжнародної організації комуністичних партій, що діяла впродовж 1919–1943 рр. як координаційний центр міжнародного комуністичного руху, передусім у країнах із найбільш передовим капіталістичним розвитком й інструмент підпорядкування партій комуністичного спрямування більшовицьким принципам ідеологічної та політичної боротьби.

Пропонується присвоїти нову назву на честь *Доброліжжа Вадима Володимировича* (1913–1973) – уродженця Ніжина; українського художника, відомого розписами православних храмів США та Канади, а також сценічними художніми постановками театральних вистав труп української діаспори; після набуття Україною незалежності частина його полотен зберігається в українських музеях, в т.ч. одна картина в фондах Ніжинського краєзнавчого музею ім. Спаського І.Г., подарована в 1997 р. вдовою художника.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. Корнійчука*
пропонована назва – *вул. Пантелеймона Куліша*

Історичні назви відсутні, дана назва є першою; сучасну назву отримала в післявоєнний час. Утворилася в другій половині ХХ ст. Трасована на території північної околиці історичного мікрорайону Магерки.

Нині названа на честь *Корнійчука Олександра Євдокимовича* (1905–1972) – українсько-радянського драматурга, державного та громадського діяча, академіка АН СРСР; депутата Верховної Ради УРСР та Верховної Ради СРСР, голови Спілки письменників УРСР; з Ніжином безпосередньо не пов'язаний.

Пропонується присвоїти нову назву на честь *Куліша Пантелеймона Олександровича* (1919–1897) – українського письменника, поета, драматурга, етнолога, публіциста, видавця й громадського діяча, одного зі співзасновників Кирило-Мефодіївського товариства; автора першої фонетичної абетки української мови, яку покладено в основу сучасного українського правопису; перекладача Біблії українською мовою; засновника жанру історичного роману в сучасній українській літературі – зокрема роману “Чорна рада. Хроніка 1663 року”, де в художній формі відтворено історичні події, що відбулися в Ніжині у червні 1663 р. (базуючись в т.ч. й на місцевих матеріалах із ніжинської історії й топографії); нетривалий час упродовж 1836 р. працював канцеляристом у Ніжинському фізико-математичному ліцеї; останні роки проживав, помер і похований на Борзнянщині, неподалік від Ніжина.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. Коротченка*
пропонована назва – *вул. Сергія Шишка*

Історичні назви відсутні, дана назва є першою; сучасну назву отримала в післявоєнний час. Утворилася в другій половині ХХ ст. на території аграрного передмістя Овдіївка Вознесенська.

Нині названа на честь *Коротченка Дем'яна Сергійовича* (1894–1969) – радянського партійного та державного діяча; учасник подій 1918–1919 рр. громадянської війни на території України, одного з організаторів партизанських загонів на території Чернігівщини в 1918–1919 рр. та на території УРСР загалом у 1941–1943 рр.; голова Ради Народних Комісарів УРСР (1938–1939), голова Ради Міністрів УРСР (1947–1954), голова Президії Верховної Ради УРСР та заступник голови Президії Верховної Ради СРСР (з 1954 р.); з Ніжином безпосередньо не пов'язаний.

Пропонується присвоїти нову назву на честь *Шишка Сергія Федоровича* (1911–1997) – уродженця Носівки; Народного художника СРСР; учня академіка живопису Ф.Г. Кричевського; українського художника пейзажиста та портретиста, майстра міського пейзажу; видатного представника живопису соцреалізму; окремий цикл полотен присвятив ніжинським краєвидам – жанровим і пейзажним; дитинство та юність провів у Ніжині, навчався в одній з ніжинських середніх шкіл.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

**Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного
ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих
Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв
топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради Чернігівської області**

сучасна назва – *вул. Куйбишева*
пропонована назва – *вул. Мигалівська*

Історична назва: *пров. Мигалівсько-Кладбищенський* (північна частина); сучасна назва з 1938 р.

Утворилася наприкінці 1920-х рр. з двох з'єднаних між собою тупикових відгалужень вул. Кунашівської та вул. Дорогінської (сучасна вул. Франка) після перекриття залізничним полотном сполучення колишнього аграрного передмістя Мигалівка з історичним центром Ніжина.

Нині названа на честь *Куйбишева Валеріана Володимировича* (1889–1935) – російського професійного революціонера, голови Вищої Ради Народного Господарства СРСР; партійного та державного діяча; голови Вищої Ради Народного Господарства СРСР; найближчого соратника Й.В. Сталіна в питаннях здійснення економічної політики; одного з авторів планів перших п'ятирічок у СРСР, зокрема програми “великого стрибка” – форсованої індустриалізації економіки держави, насамперед за рахунок надзвичайних за обсягом і здійснених будь-якими методами заготівель сільськогосподарської продукції з українських земель для подальшого їх продажу за кордон; з Ніжином безпосередньо не пов'язаний.

Пропонується присвоїти історичну назву, яка відображає особливості містобудівного розвитку Ніжина, відображає топографічні відмінності, де розташована вулиця – історичний мікрорайон *Мигалівка* – колишнє аграрне передмістя Ніжина, відоме за історичними джерелами з XVII ст.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. Морозова*
пропонована назва – *вул. Петра Прокоповича*

Історичні назви відсутні, дана назва є першою; сучасну назву отримала в післявоєнний час.

Утворилася в другій половині ХХ ст. Трасована на території північної околиці т.зв. Поля – незабудованого пустирю між південною та східною частинами Ніжина (між Ніжин-озером і вул. Шевченка (колишнім Вокзальним шосе)).

Нині названа на честь *Морозова Павла (Павлика) Трохимовича* (1918–1932), міфологізованого й героїзованого у якості символу боротьби з куркульством радянською пропагандою школяра, який під впливом радянської ідеології (за офіційною версією), а також за напучанням власної матері, яка в такий спосіб намагалася повернути колишнього чоловіка в родину (за більш сучасним дослідженнями) доніс до радянських каральних органів на власного ж батька про факт приховування ним зерна від насильної експропріації під час прискореної колективізації в СРСР у 1931–1932 рр., що послугувало, з одного боку, приводом до арешту й розстрілу батька П.Т. Морозова, а з іншого – приводом до введення карального загону НКВС до села, що славилося непокірністю до політики колективізації. За такий “подвиг” П.Т. Морозов був убитий власним дідом, але широко розтиражований пропагандою приклад школяра-піонера набув масштабів загальнодержавного руху, який призвів до морально-психологічного зриву для цілого покоління радянських дітей.

Пропонується присвоїти нову назву на честь *Прокоповича Петра Івановича* (1775–1850) – уродженця Чернігівщини; українського бджоляра, винахідника (раніше й незалежно від іноземних аналогів) рамкового вулика, що здійснило революцію в бджолярстві, уможлививши промислове виробництво меду й інших продуктів бджільництва; засновника власної школи наукового бджільництва; проживав, працював, помер і похований у с. Пальчики біля Батурина, що неподалік Ніжина.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. Пролетарська*
пропонована назва – *вул. Георгія Вульфа*

Даних про історичні назви немає, ймовірно дана назва є першою; сучасна назва з 1938 р. Утворилася ймовірно в першій половині ХХ ст. між аграрним передмістям Овдіївка Вознесенська та Ветхоріздвяним (Красноострівським) Георгіївським монастирем, що розташовувався на західній околиці Ніжина.

Нині названа на честь *пролетаріату* – головної й визначальної соціальної верстви тоталітарного більшовицького державного устрою впродовж усього часу існування СРСР, визначеного за економіко-соціальними працями марксистів та суспільно-політичними творами В.І. Ульянова (Леніна) та їх послідовників.

Пропонується присвоїти нову назву на честь *Вульфа Георгія Вікторовича* (1863–1925) – російського вченого-кристалографа; члена-кореспондента Російської академії наук; автора досліджень властивостей Х-променів (“рентгенівських”), результатом яких стало можливим широке використання цього виду випромінювання як в інших наукових дослідженнях, так і на практиці; народився, провів дитячі роки в Ніжині.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. Сивкова*
пропонована назва – *вул. Мозирська*

Даних про історичні назви немає, ймовірно дана назва є першою; сучасну назву отримала в післявоєнний час.

Почала утворюватися ймовірно в середині – другій половині XIX ст. як тупикове відгалуження вул. Хресто-Воздвиженської (сучасна вул. Воздвиженська) у районі заболоченої заплави р. Остер на південній околиці історичного урочища Війтівщина; остаточно сформувалася як окрема вулиця в післявоєнний час, коли й тримала першу офіційну назву.

Нині названа на честь *Сивкова Сергія Васильовича* (1896–?) – українського радянського державного діяча; учасника подій 1918–1919 рр. Громадянської війни на території України (на території Ніжинщини зокрема); першого голови Ніжинської революційно-військової ради та Ніжинського повітового революційного комітету в 1918 та 1919 рр.; навчався в Ніжинському історико-філологічному інституті князя Безбородька (який не закінчив через початок революційних подій і активну свою участь у них).

Пропонується присвоїти нову назву, яка відображає особливості історичного розвитку Ніжина, зокрема налагоджені в 1980-х роках партнерські (побратимські) економічні й культурні відносини з керівництвом, громадськими, культурними й освітніми організаціями *м. Мозир* Гомельської обл. Білоруської РСР (нині – Республіка Білорусь), що відображено, крім іншого, в назві одного з урбанонімів цього міста – *вул. Ніжинській*. Відтак цілком закономірним є відповідний крок до фіксації подібним чином колишніх побратимських стосунків між Ніжином і Мозирем.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. Чубаря*
пропонована назва – *вул. Ковалівська*

Історичні назви відсутні, дана назва є першою; сучасну назву отримала в післявоєнний час.

Утворилася в другій половині ХХ ст. Трасована на території історичного мікрорайону Ковалівки (північної).

Нині названа на честь *Чубаря Власа Яковича* (1891–1939) – радянського партійного та державного діяча; заступника голови Ради Народних Комісарів УРСР у 1934–1938 рр., одного з керівників масових політичних репресій в Україні у 1934–1938 рр.; розстріляного внаслідок політичних репресій серед партійних і державних діячів СРСР у 1937–1938 рр.; народився на Катеринославщині (сучасна Дніпропетровщина); з Ніжином безпосередньо не пов'язаний.

Пропонується присвоїти історичну назву, яка відображає особливості містобудівного розвитку Ніжина, відображає топографічні відмінності, де розташована вулиця – історичний мікрорайон *Ковалівка* (“північна”), назва якого фіксується за історичними джерелами ХVIII ст. Оскільки в Ніжині за історичними документами фіксується ще один історичний мікрорайон з ідентичною назвою – Ковалівка “центральна” (розташований в історичному центрі міста – в межах Старого міста), і його назва не відображена в сучасній міській топоніміці, то доцільним використати назву даного топоніма для вказаного урбаноніма.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. Шаумяна*
пропонована назва – *вул. Гуньківська*

Історична назва: *пров. Петрунькин (перша назва)*; сучасна назва з 1938 р.

Утворилася ймовірно на початку ХХ ст. на території аграрного передмістя Гуньки південніше робітничого поселення залізничної станції Ніжин. Назва походить від прізвища *Петрунько* (або *Петрунька*), носії якого ймовірно становили помітну частину населення цієї частини Ніжина, сформувавши в подальшому більш-менш щільно заселений “куток” із мешканців, що перебували в близькій і віддаленій кривій спорідненості, частина з яких успадкувала по чоловічій лінії вказане прізвище. Можливо також походження назви від прізвища чи прізвиська першого мешканця даної вулиці.

Нині названа на честь *Шаумяна Степана Георгійовича* (1878–1918) – російського та вірменського революціонера, учасника подій 1918 р. Громадянської війни на території Азербайджану, один із організаторів і керівників Бакинської комуни (або т.зв. Березневих подій) – проголошеної в Баку й околицях радянської влади; розстріляний разом із іншими 25 комунарками англійською окупаційною владою в Баку.

Пропонується присвоїти історичну назву, яка відображає особливості містобудівного розвитку Ніжина, відображає топографічні відмінності, де розташована вулиця – історичний мікрорайон *Гуньки* – колишнє аграрне передмістя Ніжина, відоме за історичними джерелами з ХVІІІ ст.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля



УКРАЇНА
ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ
Громадська рада при виконавчому комітеті
Ніжинської міської ради

16600, м. Ніжин, пл. Леніна, 1, каб. 65, тел. 5-49-99, e-mail: vvp_nezhsn@ukr.net

“ 01 ” липня 2013 р.

Додаток 2

Обґрунтування до зміни назви урбанонімів поза межами центрального історичного ареалу за історико-архітектурним опорним планом м. Ніжин, запропонованих Робочою групою з питань найменування, перейменування і повернення назв топонімічних об'єктів Ніжина Громадської ради при виконавчому комітеті Ніжинської міської ради Чернігівської області

сучасна назва – *вул. Шмідта*
пропонована назва – *вул. Олександра Грузинського*

Історичні назви відсутні, дана назва є першою; сучасну назву отримала в післявоєнний час.

Утворилася в другій половині ХХ ст. між аграрним передмістям Овдіївка Вознесенська та Ветхоріздвяним (Красноострівським) Георгіївським монастирем, що розташовувався на західній околиці Ніжина.

Нині названа на честь *Шмідта Отто Юлійовича* (1891–1956) – російського радянського громадського діяча й ученого в галузі математики та геофізики; академіка АН СРСР, академік АН УРСР; керівника радянської полярної експедиції на криголамі “Челюскін” (легендарного дрейфу затиснутого кригою криголама); засновника та першого директора (у 1938–1948 рр.) Інституту теоретичної геофізики АН СРСР; першого віце-президента АН СРСР у 1939–1942 рр.; навчався в Київському університеті св. Володимира, де згодом викладав у 1916–1920 рр.; з Ніжином безпосередньо не пов'язаний.

Пропонується присвоїти нову назву на честь *Грузинського Олександра Сергійовича* (1775–1850) – українського філолога, палеографі, літературознавця, педагога; першого дослідника видатної вітчизняної книжної пам'ятки – Пересопницького євангелія; разом зі студентами досліджував палеографію книжкових пам'яток з бібліотеки Стефана Яворського, що знаходилися в Ніжинському Благовіщенському монастирі, а також вивчав діалекти ніжинських околиць; навчався спершу в Ніжинському ремісничому училищі, здав екстерном курс класичної гімназії при Ніжинському історико-філологічному інституті князя Безбородька, в першій половині 1920-х роках викладав у Ніжинському інституті народної освіти, згодом працював у наукових і музейних установах Харкова, Ленінграда та Києва; за вимушене працевлаштування під час німецької окупації Києва в Музеї-Архіві Переходової доби зазнав переслідувань після повернення радянської влади; народився в Ніжині.

Голова Робочої групи

С.Ю. Зозуля